

ELLENŐRZÉSI BESZÁMOLÓ

Európai HIV/AIDS ellenőrzés 2011

Összefoglalás

A bejelentések alapján 2011-ben az EU/EGT tagállamokban 28 038 HIV esetet diagnosztizáltak, ami 5,7 per 100 000 lakos arányt jelent. A négy legmagasabb arányt mutató ország 2011-ben Észtország (27,3), Lettország (13,4), Belgium (10,7) és az Egyesült Királyság (10,0) volt. A legalacsonyabb arányról a Cseh Köztársaságban (1,5) és Szlovákiában (0,9) számoltak be. A HIV járvány kezdete óta 420 564 HIV esetet diagnosztizáltak az EU/EGT tagállamokban, amelyek közül 297 388 férfiaknál, 119 977 nőknél fordult elő (3199 esetben a nemmel kapcsolatos információk nem álltak rendelkezésre).

A bejelentések szerint a diagnosztizált HIV fertőzések a legnagyobb arányban a férfiak közötti szexuális érintkezés (39%), valamint a heteroszexuális átvitel (23%) következtében alakultak ki, amikor a heteroszexuális terjedés útján szerzett betegségek közül kizárták az Afrika szubszaharai térségéből származó eseteket. Az utóbbi a heteroszexuális úton terjedő eseteknek további 13%-át teszi ki. Az esetek 19%-ánál a fertőződés módja ismeretlen volt.

A 100 000 lakosra eső HIV diagnózisok aránya időben meglehetősen stabilnak mutatkozik, 2004-ben az arány 6,5 per 100 000 volt (27 996 eset), 2011-ben pedig 6,2 per 100 000 (30 960 eset), a bejelentés időbeni elcsúszására vonatkozó korrekciót figyelembe véve. A fertőződés módjának trendje azt mutatja, hogy a férfiak közötti szexuális kapcsolat miatt kialakult HIV fertőzések száma 2004 óta 33%-kal nőtt. Ezzel szemben az injekciós kábítószer használók körében az esetek száma 40%-kal csökkent, bár 2011-ben kissé megnőtt a Görögországban és Romániában kezdődött járványok miatt. A heteroszexuális úton szerzett, anyáról gyermekre terjedő és a vérátömlesztés által okozott HIV fertőzések száma 2004 és 2011 között folyamatosan csökken.

2011-ben a diagnózis alkalmával mért CD4 sejtszámmal kapcsolatos információk 21 országból 15 625 esetben álltak rendelkezésre (2011-ben az összes jelentett eset 56%-a). Ezen esetek fele (49%) a jelentések szerint későn diagnosztizált eset volt (CD4 sejtszám $<350/\text{mm}^3$), beleértve a 29% előrehaladott HIV fertőzőeset is (CD4 $<200/\text{mm}^3$). A későn diagnosztizált esetek aránya az Afrika szubszaharai térségéből származó heteroszexuális úton szerzett fertőzések (63%) és az injekciós kábítószeres használók körében terjedő fertőzések (48%) volt a legnagyobb. A későn diagnosztizált esetek aránya a férfiak közötti szexuális érintkezés

útján terjedő fertőzések (38%) és az anyáról gyermekre terjedő fertőzések (21%) esetében volt a legalacsonyabb.

2011-ben 4424 AIDS betegséget diagnosztizáltak és jelentettek be 28 EU/EGT országban (Svédországból és Liechtensteinből nincsenek adatok), ami 0,9 eset per 100 000 lakos aránynak felel meg. A legnagyobb arányt Lettország (4,8), Portugália (2,8), Spanyolország (1,8) és Észtország (2,8) jelentette. Az EU/EGT területén az AIDS esetek száma az 1990-es évek közepétől folyamatosan csökken.

Következtetések

Az új ellenőrzés eredményei azt jelzik, hogy Európában a HIV fertőzéssel élő emberek száma nő, valamint, hogy a HIV kifejezetten bizonyos csoportokra koncentrálódik, így azokra a férfiakra, akik más férfiakkal érintkeznek szexuálisan, az injekciós kábítószeres használóira, és az endémiás országokból, főként Afrika szubszaharai térségéből származó emberekre. A HIV fertőzések számának közelmúltbeli növekedése az injekciós kábítószeres használóinak körében, a megfelelő közegészségügyi intézkedések hiányában még az EU/EGT tagállamokban mutatkozó alacsony számok mellett is gyorsan járvánnyá nőheti ki magát.

A számos országban megfigyelt későn diagnosztizált esetek viszonylag nagy aránya azt jelzi, hogy a HIV vizsgálatot későn végzik el és sok ember már kezelésre szorul, amikor diagnosztizálják náluk a fertőzést. A rendelkezésre álló kezelések széles skálája miatt a HIV ellenőrzésének céljai is kibővültek, így ma már az ellátáshoz és kezeléshez való hozzáférést is monitorozzák. A kezeléshez való hozzáférés javítására és annak korábbi elindítására egész Európában szükség van, különösen az érintett csoportokban.

A járvány megfékezésére tett intézkedéseknek bizonyítékokon kell alapulniuk és igazodnia kell az országos és helyi epidemiológiai helyzethez. A beszámolóban szereplő ellenőrzési adatokból az alábbi következtetések vonhatók le:

- Az EU/EGT tagállamainak többségénél a férfiak közötti szexuális érintkezés útján terjedő HIV megelőzése és kontrollálása a HIV-vel kapcsolatos intézkedések alapja. Emellett a heteroszexuális úton terjedő HIV fertőzések eseteknek több mint egyharmada esetében számoltak be arról, hogy endémiás országokból (főként Afrika szubszaharai térségéből) származó embereknél alakul ki; ezekben az országokban biztosítani kell azt, hogy a bevándorlók számára biztosított legyen a betegség megelőzése, kezelése és ellátása. Az injekciós kábítószeres használói körében a HIV fertőzések esetek több országban is megfigyelt növekedése* az igazolja, hogy az EU/EGT tagállamaiban szükség van az ártalomcsökkentés fenntartására vagy megerősítésére.
- Egész Európában ismertté és elérhetővé kell tenni a HIV tanácsadási és vizsgálati szolgáltatásokat, így biztosítva a korábbi diagnózist és a HIV kezelés és ellátás időben történő elindítását. Ennek eredményeként javulni fog a kezelés eredménye és klinikai előnye, illetve hozzá fog járulni a HIV terjedés megelőzéséhez és további csökkentéséhez. Minden lakossági csoport számára egyaránt biztosítani kell a HIV megelőzését, vizsgálatát, kezelését és ellátását annak érdekében, hogy minden országban megvalósulhasson az Általános hozzáférés[†] minden rászoruló számára.

* Pharris A, Wiessing L, Sfetcu O, Hedrich D, Botescu A, Fotiou A, et al. Human immunodeficiency virus in injecting drug users in Europe following a reported increase of cases in Greece and Romania, 2011. Euro Surveill. 2011;16(48):pii=20032. Megtekinthető online: <http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=20032>

[†] Politikai közlemény a HIV/AIDS betegséggel kapcsolatban – Az ENSZ Közgyűlés 60/262. sz. határozata New York, ENSZ, 2006.